

Over de onfeilbaarheid van den Paus

<https://hdl.handle.net/1874/236535>

899

OVER

761
bij B.⁹
als aanschaffst.

DE ONFEILBAARHEID

VAN DEN PAUS

B. DANKELMAN,

R. K. Pr. en Kapellaan te Leiden.

UTRECHT,
WED. J. R. VAN ROSSUM,
1872

PER 146

F. S. Willems Past.

OVER DE ONFEILBAARHEID VAN DEN PAUS.

I.

Immer heeft de katholieke wereld, voorgelicht door het woord der eeuwige Waarheid, vast geloofd, dat de h. Geest de Kerk des Heeren bijstaat en bestuurt, en tot ons spreekt door het leeraamt dier Kerk. De uitspraak van eene algemeene Kerkvergadering werd steeds aangenomen als de onfeilbare uitspraak van den h. Geest zelve. Wat nu leert het Vatikaansche Concilie aangaande de onfeilbaarheid van den Paus? Wij laten hier de woorden volgen van het vierde hoofdstuk der vierde zitting:

„Getrouwelijk vasthoudend aan de overlevering, van het „begin des christelijken geloofs af opgevangen, tot glorie van „God onzen Zaligmaker, ter verheffing van de katholieke gods- „dienst, ten heil der christelijke volkeren, met de goedkeuring „van het heilig Concilie, leeren wij en verklaren het een ge- „openbaard leerstuk te zijn, dat de Paus van Rome, wanneer „hij spreekt *ex cathedra*, dat is, wanneer hij het ambt van „aller Christenen herder en leeraar vervullend, met zijn hoogst, „apostolisch gezag de leer over geloof en zeden door de ge- „heele Kerk te houden bepaalt, door den goddelijken bijstand, „hem in den h. Petrus beloofd, die onfeilbaarheid bezit, welke „de goddelijke Verlosser gewild heeft, dat zijne Kerk in het „bepalen der leer over geloof en zeden zou bezitten, en dat „dusdanige verklaringen der roomsche opperpriesters uit zich „zelve, niet echter door de toestemming der Kerk, onher- „vormbaar zijn.

„Zoo iemand zich mogt vermeten, wat God verhoede, deze onze bepaling tegen te spreken, hij zij in den ban.”

Tot verklaring der onfeilbare uitspraak van de Kerk stellen wij de drie volgende vragen: *waarin — wanneer — hoe is de Paus onfeilbaar?*

1. *Waarin is de Paus onfeilbaar?* Het Concilie geeft ons het antwoord, leerende, dat de roomsche Paus, wanneer hij „eene leer over geloof en zeden, door de geheele Kerk te houden, bepaalt,..... die onfeilbaarheid bezit, welke de goddelijke Verlosser gewild heeft, dat zijne Kerk in het bepalen der leer over geloof en zeden zou bezitten.”

Uit deze woorden der Kerkvergadering blijkt, ten eerste, dat de onfeilbaarheid van den Paus volstrekt geen betrekking heeft op zijn zedelijk gedrag. De vijanden van Paus en Kerk hebben getracht het volk in den waan te brengen, dat het Vatikaansche Concilie ons wilde leeren, dat de Paus onmogelijk fouten begaan, nimmer zondigen kan. „Ziet eens!”, roepen zij uit in dagbladen en tijdschriften, „wat de Bisschoppen te Rome van den Paus gemaakt hebben; zij verklaren hem niet in staat eene zonde te bedrijven!” Aan eene dergelijke dwaasheid heeft echter het Concilie nimmer gedacht, veel minder haar als geloofswaarheid uitgesproken. De Paus toch is niet meer dan de heilige Petrus, wien Christus zelf tot opperhoofd zijner Kerk, tot Paus, heeft aangesteld. Gelijk Petrus, ook nadat hij Paus was geworden, nog zondigen kon, zoo is dit ook het geval met de Pausen; zij zijn en blijven menschen, en kunnen derhalve van hunnen vrijen wil, door te zondigen misbruik maken. Wanneer de Paus „heilige Vader” genoemd wordt, wordt hem met dien titel niet de persoonlijke heiligheid toegeschreven; neen, dien naam geven wij hem slechts wegens de verhevenheid van zijn ambt, hetwelk hij als stedsouder van Christus bekleedt, zooals wij ook wereldlijken vorsten vereerende titels geven.

Uit de verklaring van het Vatikaansche Concilie blijkt, ten tweede, dat de onfeilbaarheid van den Paus zich niet uitstrekt tot geheel wereldlijke aangelegenheden. Als men dan de uitspraak der Vaders, dat de Paus onfeilbaar is, wil voorstellen als eene inbreuk op de regten van bepaalde menschen en volkeren, als eene gevaarlijke en rampzalige leer, en durft beweren: de onfeilbare Paus kan over alles oordeelen en beslissen; hij kan staatsregelingen en burgerlijke wetten eigendunkelijk goedkeuren of verwerpen, vorsten in de uitoefening hunner regten bemoeijelijken, de onderdanen verplichten, dezen de gehoorzaamheid te weigeren, en in het maatschappelijke leven ingrijpen, — dan is dit alles wederom niet anders, dan leugen en lastertaal. Het rijk van den Paus is het rijk van Christus, is alzoo niet van deze wereld; hij mengt zich niet in zuiver wereldlijke aangelegen-

heden, veel minder maakt hij in het beoordeelen daarvan aanspraak op onfeilbaarheid. Als opperhoofd der Kerk heerscht hij over tweehonderd millioen Christenen, waaronder aanzienlijken en geringen, geleerden en ongeleerden, kunstenaars en werklieden, burgers en landlieden, kortom menschen van elken stand worden gevonden. Is er echter onder zoo velen wel een enkele, die kan zeggen, dat de Paus zich in zijne tijdelijke zaken gemengd, hem iets geboden of verboden heeft? Den Paus is het onverschillig, welken regeringsvorm een land heeft, hij schrijft in de burgerlijke wetgeving, in het burgerlijk bestuur niets voor, hij gebiedt niet, oorlog te voeren of vrede te sluiten, met één woord, hij laat allen en een ieder in tijdelijke dingen volkomene vrijheid. Slechts in het enkele geval, dat er wetten gegeven of maatregelen genomen zouden worden, in strijd met de goddelijke wet, zou hij verplicht zijn zich daartegen te verzetten en met Petrus te verklaren, dat men aan God meer moet gehoorzamen dan aan de menschen. Dit zou hij moeten doen, wjl het oordeel over hetgeen, ook in maatschappelijke en politieke zaken, geoorloofd of ongeoorloofd is, aan hem behoort, en hij het regt en de verplichting heeft, de overtreding der goddelijke wet naar vermogen te verhoeden.

Uit de verklaring van het Vatikaansche Concilie volgt, ten derde, dat de onfeilbaarheid van den Paus geen regtstreeksche betrekking heeft op ongewijde wetenschappen. Er bestaan onder degenen, die zich aan deze wetenschappen toewijden, de verschillendste en meest uiteenloopende meeningen; wat de een beweert, ontkent de ander. De Paus nu zal er nooit aan denken, de vrijheid dezer geleerden te beperken, allermint dus eene uitspraak te doen, waaraan zij zich moeten onderwerpen. Zoo lang zij zich op hun eigen gebied bewegen, hebben zij volle vrijheid. Iets anders zou het zijn, als zij beweringen opstelden, welke met de geopenbaarde waarheid in strijd zijn. Treedt de wetenschap, welke ook, buiten den haar eigen kring, komt zij op het godsdienstig gebied, onderwijst en verdedigt zij stellingen, die de Openbaring regtstreeks of zijdelings loochenen of aanvallen, die strijdig zijn met de katholieke leer, ja, dan spreekt de Paus als bewaarder en verdediger der door God geopenbaarde waarheid; dan kan hij verklaren, dat die beginselen valsch zijn en verworpen moeten worden, *als strijdig* met de waarheden der Openbaring of met de eeuwige en onveranderlijke beginselen der christelijke zedeleer. Zoo handelende is hij niet alleen in zijn regt; maar volbrengt hij inderdaad zijn pligt, om namelijk zijne broeders in het geloof te bevestigen en hun den weg der waarheid, der gerechtigheid en zedelijkheid aan te wijzen.

Een paar voorbeelden. Wanneer men, in naam der zooge-

naamde moderne wetenschap, verklaart, dat er geen God bestaat, Schepper van het heelal; dat de voorzeggingen en wonderen, door de h. Schrift aangehaald, nooit hebben plaats gehad; dat elk stelsel van zedeleer moet bestaan in het vergaderen van rijkdommen en het najagen van wereldsche genoegens, enz. — dan treedt 's Heeren plaatsbekleeder op en veroordeelt, niet de *ware* wetenschap, niet de *zuiver stoffelijke* beschouwingen der wetenschap, maar de *dwalingen*, daarin vervat, de valsche en met de katholieke geloofs- en zedeleer *strijdende* gevolgtrekkingen.

Uit de verklaring der laatste algemeene Kerkvergadering zien wij, ten vierde, dat de onfeilbaarheid van den Paus zelfs geen regtstreeksche betrekking heeft op godsdienstige en kerkelijke zaken, welke niet tot de christelijke geloofs- en zedeleer behooren. Als opperhoofd der Kerk is de Paus de hoogste regter in alle kerkelijke aangelegenheden; hem komt het toe, alles, wat tot de godsdienst, tot de kerkelijke tucht en orde behoort en den bloei der Kerk ten doel heeft, te verordenen en voor te schrijven. In al deze en dergelijke dingen zijn wij hem wel gehoorzaamheid verschuldigd; maar dat wij hem hierin ook de onfeilbaarheid toekennen, wordt niet van ons gevorderd.

De onfeilbaarheid van den Paus gaat alzoo bij lange na zoo verre niet, als de vijanden der Kerk, om dit leerstuk hatelijk te maken, voorgeven; zij strekt zich volgens de bepaalde verklaring van het Vatikaansche Concilie enkel en alleen uit tot de christelijke *geloofs-* en *zedeleer*, of met andere woorden tot datgene, wat wij moeten gelooven en doen, om aan God te behagen en zalig te worden. Even als aan de geheele leerende Kerk, komt het ook den Paus alleen toe, onfeilbaar te verklaren en vast te stellen, wat door God geopenbaarde geloofs- en zedeleer is. Hier merken wij echter op, dat de Paus, evenmin als de Kerk, eene *nieuwe* geloofs- en zedeleer voordragen en de geloovigen tot het aannemen daarvan verplichten kan, maar alleen zoodanige, welke reeds in de goddelijke Openbaring liggen opgesloten. God doet geene nieuwe openbaringen; alles, wat zijne goddelijke Wijsheid goed vond, den menschen te openbaren, dat heeft Hij in het Oude Verbond door de Aartsvaders en Profeten, in het Nieuwe Verbond door zijnen Zoon Jesus Christus geopenbaard. De goddelijke Openbaring alzoo is een afgesloten geheel, er mag en kan niets bijgevoegd en evenmin iets afgenomen worden. Pligt zoowel van den Paus als van de Kerk is het, de geopenbaarde waarheden, het pand des geloofs, te bewaren, te verdedigen, den waren zin er van en de goede toepassing vast te stellen, en de leeringen en beweringen, welke daarmede in strijd komen, af te wijzen en als dwaling te veroordeelen. Het is alzoo eene zeer dwaze en

ongegrunde vrees, dat de onfeilbare Paus het christenvolk naar believen eene geloofs- en zedeleer zou kunnen voorschrijven; dewijl zijne onfeilbaarheid, zooals de Vaders in het Vatikaansche Concilie uitdrukkelijk verklaarden, dezelfde is, als die der Kerk in 't algemeen, moet hij zich, als deze, bij alle bepalingen, welke hij aangaande het geloof en de zeden geeft, streng houden aan de goddelijke Openbaring, en kan hij enkel met onfeilbaar gezag leeren, dat deze of die waarheid werkelijk in de goddelijke Openbaring vervat is, of, dat deze en gene dwaling daarmede in strijd is.

De onfeilbaarheid van den Paus strekt zich derhalve volgens de verklaring der Kerkvergadering alleen uit tot de christelijke geloofs- en zedeleer, welke reeds door God geopenbaard is. — Eene tweede vraag stellen wij: *wanneer is de Paus onfeilbaar?*

2. De vraag: *wanneer* de Paus onfeilbaar is, beantwoordt het Vatikaansche Concilie met deze woorden: de Paus is onfeilbaar „wanneer hij spreekt *ex cathedra*, dat is, wanneer hij het „ambt van aller Christenen herder en leeraar vervullende, met „zijn hoogst, apostolisch gezag de leer over geloof en zeden „door de geheele Kerk te houden bepaalt.” Uit deze verklaring van het Concilie leeren wij, dat de Paus niet in *alle*, maar slechts in *bepaalde* gevallen de onfeilbaarheid bezit.

Wij moeten hier vooreerst een onderscheid maken tusschen den Paus als *bijzonder persoon* en als *opperhoofd der Kerk*. Als *privaat* persoon is hij evenmin onfeilbaar als elk ander mensch. Men zou derhalve veel te ver gaan, als men wilde gelooven, dat alles, wat de Paus spreekt of schrijft, goddelijke, onfeilbare waarheid is en als zoodanig moet worden aangenomen. Stellen wij ons voor, dat de Paus met iemand in gesprek is en zijne meening omtrent godsdienstige aangelegenheden te kennen geeft. Wat hij daar spreekt, heeft slechts het gezag van woorden, die een ander Godgeleerde spreekt, en het zou eene dwaasheid zijn, te beweren, dat men aan zijn gezegde als Gods onfeilbaar woord gelooven moet. — Vele Pausen waren mannen van hooge geleerdheid, en schreven over godsdienstige onderwerpen uitmuntende verhandelingen. Ook die geschriften hebben geen aanspraak op onfeilbaarheid; zij hebben wederom geen grooter gezag, dan de werken van andere kerkelijke schrijvers. Datzelfde geldt van de toespraken en leerredenen, welke de Pausen evenals de Bisschoppen en Priesters houden; ook deze behoeven niet als het onfeilbaar woord van God erkend te worden. Hieruit blijkt, dat men de leer van het Vatikaansche Concilie geheel verkeerd begrepen heeft, als men zegt, dat dit Concilie den Paus in alles, wat hij spreekt of schrijft, de onfeilbaarheid heeft toegekend.

Volgens de uitdrukkelijke verklaring van de Kerkvergadering

is de Paus dan alleen onfeilbaar, als hij *van zijn leerstoel af* (ex cathedra) spreekt. Wanneer nu spreekt hij ex cathedra? Het antwoord wordt ons gegeven door het Concilie met deze woorden: „wanneer hij het ambt van aller Christenen herder „en leeraar vervullend, met zijn hoogst, apostolisch gezag de „leer over geloof en zeden door de geheele Kerk te houden „bepaalt.”

Eene leer van den Paus is derhalve alleen dan onfeilbaar, wanneer hij optreedt „met zijn hoogst, apostolisch gezag, ver- „vuilende het ambt van aller Christenen herder en leeraar.” De gave der onfeilbaarheid is niet verbonden met zijne hoogste magt van bestuur over de Kerk, in ruimeren zin, maar met zijne opperste magt om te leeren, en zelfs met deze slechts onder zekere voorwaarden. Er moet namelijk eene dubbele voorwaarde vervuld worden, opdat hij, bij de uitoefening van zijne opperste magt om te leeren, van zijn leerstoel af (ex cathedra) en derhalve onfeilbaar spreke. Hij moet, ten eerste, deze zijne opperste magt om te leeren uitoefenen betrekkelijk de christelijke *geloofs- en zedeleer*. Wij hebben dit onder n°. 1. genoegzaam verklaard. — Vervolgens wordt nog vereischt, dat de Paus eene leer over het geloof of de zeden uitspreke, *die door de geheele Kerk moet worden gehouden*, dat is, hij moet eene leer, welke het geloof of de zeden betreft, bij wijze van eindbeslissing en voor alle tijden vaststellen en de Kerk tot de aanneming dier uitspraak willen verplichten, ook deze zijne bedoeling uitwendig te kennen geven, hetzij door bedreiging van de straf der verbanning buiten de Kerk tegen hen, die zich aan de afgekondigde uitspraak niet onderwerpen, hetzij door andere uitdrukkingen, die zijne meening ontwijfelbaar doen kennen.

Toch is ook hier nog op te merken, dat slechts de eigenlijke uitspraak of leer (de definitio of de conclusio, zoo als de Godgeleerden zich uitdrukken), maar niet de toelichtingen of bewijzen (de rationes conclusionis), die er als bijvoegsel aan worden toegevoegd, regel des geloofs zijn. Want deze bijvoegsels zijn niet het wezen der zaak. En tot de zaak zelve, niet tot de bijzaken moeten we door de pauselijke uitspraken van zijn hoogen leerstoel af (ex cathedra) verplicht worden.

De uitspraken des Pausen zijn alzoo onfeilbaar, wanneer hij van zijn hoogen leerstoel af (ex cathedra) spreekt. Hij spreekt ex cathedra, wanneer hij 1) het ambt van herder en leeraar aller Christenen uitoefent, en 2) hierbij krachtens zijn hoogst apostolisch gezag handelt; 3) wanneer het voorwerp der uitspraak eene leer is, welke het geloof of de zeden betreft; 4) wanneer hij hierover eene eindbeslissing, dat wil zeggen, eene leerstellige bepaling geeft, en wanneer hij 5) die bepaling geeft als eene uitspraak, waaraan de geheele Kerk zich houden moet — en

deze vereischten moeten vereenigd aanwezig zijn; het is niet genoeg, dat alleen de eene of de andere vervuld zij. Zij moeten daarenboven op genoegzaam kenbare wijze aanwezig zijn, zoodat er bij goeden wil en verstandig onderzoek geen redelijke twijfel over de vervulling er van bestaan kan.

3. Ook de vraag: *hoe* de Paus onfeilbaar is, wordt door het Vatikaansche Concilie beantwoord, als het verklaart, dat de Paus „door den goddelijken bijstand, hem in den heiligen „Petrus beloofd, die onfeilbaarheid bezit, welke de goddelijke „Verlosser gewild heeft, dat zijne Kerk in het bepalen der leer „over geloof en zeden zou bezitten, en dat derhalve dusdanige „verklaringen van den roomschen Opperpriester *uit zich zelve*, „niet echter door de toestemming der Kerk onhervormbaar zijn.”

a) Hier moeten wij vooral opmerken, dat de Paus slechts door een bijzonderen *goddelijken bijstand* de onfeilbaarheid bezit. Was de Paus aan zich zelve overgelaten, werd hij niet door den h. Geest verlicht en geholpen, dan zou er van geene onfeilbaarheid spraak kunnen zijn, zelfs al muntte hij door wetenschap en deugd boven al zijne tijdgenooten uit. De geschiedenis toch leert ons, dat ook de geleerdste en vroomste mannen soms in dwaling vervallen zijn. Zonder den bijzonderen goddelijken bijstand zou zelfs de Kerk, namelijk de Paus en de Bisschoppen te zamen, niet onfeilbaar zijn. In de christelijke leering werd u reeds geleerd, dat de Kerk alleen uit dien hoofde onfeilbaar is, omdat Jesus Christus haar zijnen bijstand en dien van den heiligen Geest voor alle tijden beloofd heeft. Datzelfde nu geldt ook van den Paus. Omdat hij, gelijk later zal bewezen worden, zich in den bijzonderen goddelijken bijstand verheugt, kan hij bij zijne bepalingen in zaken van geloof en zeden niet dwalen. Het is derhalve niet noodig, om onfeilbaar te zijn, dat hij alwetend, ja, niet eens, dat hij een groot geleerde is. Petrus immers en de overige Apostelen waren noch alwetend noch geleerd, en toch bezaten zij, zooals geen Katholiek ontkent, de onfeilbaarheid.

Wat den goddelijken bijstand betreft, deze bestaat niet daarin, dat God den Paus nieuwe openbaringen geeft; want, gelijk boven werd opgemerkt, alles, wat tot de christelijke geloofs- en zedeleer behoort, is reeds geopenbaard; maar daarin, dat Hij hem bijstaat, om de door de Apostelen overgeleverde Openbaring heilig te bewaren en getrouw uit te leggen. Is het dienstig, dat de Paus in zaken van geloof of zeden eene bepaling geve, dan staat God hem bij, opdat hij de in de Kerk aanwezige geopenbaarde waarheid kenne en vasthoude, en eveneens de tegenovergestelde dwalingen inzie en verwerpe. Ook is het buiten twijfel zeker, dat God den Paus in de keuze en het gebruik van de middelen, welke in elk geval tot de

vaststelling der geopenbaarde waarheid en tot de afwijzing der dwaling doeltreffend zijn, zijnen bijzonderen bijstand verleent. Onder die hulp zal de Paus tot het gebed zijne toevlugt nemen, met geleerde, vrome mannen beraadslagen, de gevoelens van de over de gansche aarde verspreide Bisschoppen inwinnen of eene Kerkvergadering beroepen, kortom, hij zal gewis alles doen, wat hem van den menschelijken kant tot de kennis der waarheid noodzakelijk of doelmatig voorkomt, waarover evenwel noch de geloovigen, noch de Bisschoppen zich te bekommeren hebben, daar het alleen de goddelijke bijstand is, door welken de Paus de onfeilbaarheid bezit. *)

b) De leerstellige bepalingen van den Paus zijn, zooals het Vatikaansche Concilie verklaart, *uit zich zelve, maar niet door de toestemming der Kerk* onfeilbaar. Deze leer der Kerkvergadering is een noodzakelijk gevolg der pauselijke onfeilbaarheid. Immers als de toestemming der Kerk noodzakelijk was, om eene uitspraak van den Paus als geldig en onfeilbaar te erkennen, dan kon er van eene onfeilbaarheid van den Paus geen spraak meer zijn; want in dat geval zou eerst de toestemming der Kerk de uitspraak van den Paus onfeilbaar maken. Wel is het zeker, dat de Paus, wanneer hij in zaken van geloof en zeden krachtens zijn apostolisch leerambt eene uitspraak doet, de toestemming der Kerk nooit zal missen, want het ligchaam zal zich nooit van het hoofd afscheiden, doch, en dit moeten wij wel opmerken, die toestemming is het niet, welke de bepaling van den Paus onfeilbaar maakt; omgekeerd veeleer neemt de Kerk zulk eene uitspraak aan, wijl zij eene onfeilbare is.

c) Een ander gevolg der onfeilbaarheid van den Paus is, dat zijne bepalingen over de geloofs- en zedeleer onveranderlijk, *onhervormbaar* zijn. Ik zeg: bepalingen over de geloofs- en zedeleer, want bepalingen, verordeningen en wetten in andere punten kunnen voorzeker veranderd of opgeheven worden. De reden hiervan is deze, omdat den Paus de onfeilbaarheid in die zaken niet werd toegezegd, en omdat zulke verordeningen en wetten steeds met het oog op bijzondere omstandigheden en toestanden gemaakt worden, en derhalve, wanneer deze veranderen, eveneens eene verandering ondergaan of geheel ter zijde gesteld moeten worden. Zoo heeft Paus Clemens XIV onderscheidene feestdagen opgeheven, wijl de tijdsomstandigheden dit eischten.

*) Ook de h. Alphonsus verklaart, dat alle voorbereidingsmaatregelen enkel betamend, passend („de congruentia”), geenszins ontbeerlijk, strikt noodzakelijk („de necessitate”) zijn. (Diss. de Rom. Pontif. auct. n°. 110.)

In die bepalingen echter, welke de christelijke geloofs- en zedeleer betreffen, is de Paus onfeilbaar; zij zijn onbedriegelijke, goddelijke waarheid; zij zijn daarom onveranderlijk, volgens de uitspraak des Heeren: „hemel en aarde zullen vergaan, „maar mijne woorden zullen niet vergaan.” (Matth. XXIV: 35.) Men zou derhalve eene onmogelijkheid beproeven, als men van het Opperhoofd der Kerk of van een algemeen Concilie wilde eischen, uitspraken, welke zij aangaande de geloofs- of zedeleer gegeven hebben, terug te nemen; wat zij eenmaal uitgesproken en bepaald hebben, dat blijft immer in volle kracht, en geen opvolgende Paus en geene volgende Kerkvergadering kan iets daaraan veranderen.

Danken wij God, dat Hij den Paus met de genadegave der onfeilbaarheid heeft uitgerust; want die gave is hem alleen tot ons heil gegeven. Welke dwalingen ook tegen ons heilig geloof opduiken; welke lasteringen de ongeloovigen en vrijgeesten tegen de leer van onze heilige katholieke Kerk ook uitbrengen, wij kunnen daarbij rustig blijven en mogen geen enkel oogenblik twifelen, waar waarheid en dwaling is; want wij kunnen tot ons zelve zeggen: wat de heilige Vader, de Paus, ons beveelt te gelooven en te doen, dat is waarheid, dat is goddelijke leer; wat in strijd is met hetgeen de heilige Vader ons leert, dat is dwaling en leugen. Laat u derhalve door de vijanden onzer h. Kerk niet verleiden; staat vast en houdt u aan den heiligen Vader, den Paus, en de met hem vereenigde Bisschoppen en Priesters, opdat gij den kostbaren schat des geloofs moogt bewaren en als goede Katholieken de eeuwige zaligheid verwerven.

II.

Nadat wij, de woorden der Vatikaansche Kerkvergadering beschouwende, geleerd hebben, waarin, wanneer en hoe de Paus, Christus' stedehouder, zich in de gave der onfeilbaarheid mag verheugen, zullen we thans het bewijs leveren, dat de gegeven leerstelling ons geene nieuwe waarheid te gelooven aanbiedt, maar dat 's Pausen onfeilbaarheid, zooals ze werd omschreven, niets meer is dan hetgeen de Kerk altijd aangaande den Paus gehouden heeft.

Beschouwen wij derhalve de leer der Kerk van haren aanvang af, en zien wij vervolgens, hoe zij ten allen tijde en door hare woorden en door hare handelingen feitelijk de onfeilbaarheid van den Paus heeft gehuldigd, en steeds duidelijker die waarheid heeft uitgesproken.

Beginnen wij met de alleroudste oorkonden der kerkelijke

leer of overlevering, de gewijde Schriften des Nieuwen Verbonds; overtuigen we ons, dat onze Heer en Heiland zelf het aller-eerst de onfeilbaarheid des Pausen heeft geleerd.

1. Nadat Simon, Jonas'zoon, plegtig de godheid van Jesus Christus beleden had, sprak de Heer tot hem: „gij zijt Petrus „(steenrots) en op deze steenrots zal Ik mijne Kerk bouwen en „de poorten der hel zullen haar niet overweldigen.” Volgens deze verzekering van den goddelijken Verlosser zal het aan de poorten der hel, d. i. aan den duivel en zijnen aanhang, nooit gelukken, de Kerk te overwinnen en te vernietigen. De Kerk zou echter gewis overwonnen en vernietigd worden, als de magten der hel er in slaagden, haar in dwaling te brengen; want eene Kerk, welke de door Christus geleerde waarheid niet meer zuiver bewaarde, maar dwalingen in zich opnam, zou niet meer de Kerk zijn van Christus, maar eene synagoge van den geest der leugentaal. De vraag is nu: waarom kan de Kerk niet in dwaling gebragt en vernietigd worden? Om geene andere reden, dan omdat zij op Petrus, de rots, gebouwd is. Dit verklaart de Verlosser zelf uitdrukkelijk met de woorden: „gij zijt Petrus, en op deze steenrots zal Ik mijne „Kerk bouwen.” Hij wilde zeggen: wijl Ik mijne Kerk op u, de rots, bouw, zullen de poorten der hel haar niet overweldigen. Petrus is alzoo, volgens de belofte des Heeren, voor de Kerk datgene, wat een sterke grondslag is voor een gebouw. Een huis, hetwelk op een rotsgrond gebouwd is, heeft eene zoo groote vastheid, dat het niet kan instorten. Zoo ook geeft Petrus, de rots, vastheid en onvergankelijkheid aan de Kerk, waardoor zij tegen elken storm der hel onverwinnelijk blijft staan en al hare aanvallen verijdelt. Hoe nu kan Petrus zulk eene kracht en vastheid geven aan de Kerk? Allerduidelijkst, alleen omdat hij onfeilbaar is. Kon hij, of wat hetzelfde is, kon de Paus dwalen in de kerkelijke leer, dan zou hij ook der Kerk dwaling en zonde kunnen voorschrijven; hij zou voor de Kerk geene rots meer zijn, want voor 't minst zou de mogelijkheid bestaan, dat het aan de poorten der hel gelukte, de Kerk te overweldigen. Dewijl dit echter, naar de uitdrukkelijke verzekering des Heeren, nimmer geschieden kan, zoo volgt noodzakelijk, dat Petrus en even als hij elke Paus onfeilbaar moet wezen. Deze tekst der h. Schrift levert derhalve een onwederlegbaar bewijs voor de onfeilbaarheid van den Paus. Vandaar dat de heilige Gregorius de Groote zegt: „wie weet niet, dat de h. Kerk gevestigd is op de vastheid van den Vorst der Apostelen, die de vastheid des geloofs „in zijnen naam droeg, daar hij Petrus van petra, dat is rots, „genaamd werd.” „Het is alzoo,” dus besluit deze Kerkleeraar, „de pligt van den heiligen Petrus, die nog op zijnen

„stoel leeft en gezeten is, aan allen, die hem vragen, de waarheid des geloofs te schenken.”

Niet minder zeker is de leer der pauselijke onfeilbaarheid vervat in de woorden, welke de Heer na zijne verrijzenis tot Petrus sprak: „weid mijne lammeren, weid mijne schapen!” (Joan. XXI: 15—17.) Met deze woorden geeft de Verlosser aan Petrus het opperherderschap over de gansche Kerk, over de lammeren, d. i. over de geloovigen en over de schapen, d. i. over de Bisschoppen en Priesters. Petrus moet de lammeren en schapen, de geheele kudde, als herder weiden, d. i. leeren, leiden en besturen. Heeft nu Christus hier, wat geen enkel Katholiek loochent, aan Petrus het herdersambt over de geheele Kerk opgedragen, dan zijn ongetwijfeld alle geloovigen verplicht, den heiligen Petrus als hunnen herder te erkennen, zich aan hem te onderwerpen en zich door hem te laten geleiden. Die verplichting rust op alle geloovigen van elken stand, leeftijd en geslacht, geestelijken zoowel als leeken, Bisschoppen als Priesters, dewijl Petrus de lammeren en schapen van Christus, waaronder alle ledematen der Kerk verstaan worden, moet weiden. Als nu Petrus en gelijk hij elke Paus naar 's Heeren woord opperste herder der Kerk is, en alle geloovigen verplicht zijn, zich door hem te laten geleiden, wat volgt hieruit anders, dan dat de Paus onfeilbaar wezen moet? Indien hij niet onfeilbaar was, dan kon hij den geloovigen eene valsche leer als waarheid opdringen, hun iets gebieden, wat niet ten heil, maar ten verderve strekken zou. De schuld daarvan zou in dit geval gewis op Christus zelve neêrkomen, daar Hij den Paus tot herder der Kerk aangesteld en de geloovigen streng verplicht heeft, hem te gehoorzamen. Wie zal het echter wagen, onzen goddelijken Heiland schuldig te heeten aan de afdwalingen en den ondergang der menschen! Verschrikkelijk zou die godslastering zijn! Wij moeten bijgevolg noodzakelijk besluiten: dewijl de goddelijke Verlosser den Paus het opperherderschap over de Kerk toevertrouwd en hem den last opgedragen heeft, de lammeren en schapen te weiden, heeft hij hem ook noodzakelijk de gave der onfeilbaarheid geschonken, daar hij anders zijn heilig ambt niet tot heil der geloovigen zou kunnen waarnemen.

Nog uitdrukkelijker vinden wij deze waarheid uitgesproken in de woorden van Jesus Christus tot Petrus: (Luc. XX: 31—32.) „Simon, Simon! zie, satan heeft ulieden (*vos*, U en de overige Apostelen) begeerd, als tarwe, te ziften. Maar ik heb voor U (*te*) gebeden, opdat uw (*tua*) geloof niet bezwijke. „Gij dan, wanneer gij eens bekeerd zijt, versterk uwe broederen.” De goddelijke Heiland voorspelt hier aan Petrus, dat hij, als ook zijne overige leerlingen en de geloovigen van alle tijden zware

bekeringen tegen het geloof door den satan te doorstaan zullen hebben; maar Hij verzekert hem tevens, dat Hij zelf voor hem gebeden heeft, opdat zijn geloof niet zou bezwijken, dat is, opdat hij in geenerlei wijze het ware geloof zou verlaten. Niemand zal er aan twifelen, of datgene, waarom Christus bidt, werkelijk geschiede. Als Christus nu voor Petrus gebeden heeft, dat zijn geloof niet bezwijke, wie zal dan nog durven beweren, dat Petrus in het geloof zou kunnen wankelen? Petrus was alzoo krachtens het gebed van Jesus onfeilbaar; hij kon zelf in het geloof niet dwalen en evenmin anderen de dwaling leeren. Wat van Petrus geldt, geldt ook van zijne opvolgers, de Pausen; ook dezen zijn door het gebed van Jesus onfeilbaar.

Petrus moet echter ook, volgens 's Heeren last, zijne broederen sterken, d. i. hen in het geloof bevestigen. Dit veronderstelt duidelijk, dat hij zelf in het geloof nimmer dwale, het geloof nooit verlate; anders toch zou het kunnen gebeuren, dat hij, in plaats van zijne broeders in de waarheid te versterken, hen in dwaling bragt. De woorden van Christus: „sterk uwe broeders,” zouden volstrekt geene beteekenis hebben, als niet Petrus en met hem elke Paus, maar alleen de Kerk onfeilbaar ware; want in dat geval moest niet Petrus de broeders, d. z. de Bisschoppen, maar moesten deze Petrus, d. i. den Paus, versterken in het geloof. Overigens ligt het in den aard der zaak, dat niet de ledematen het hoofd, maar wel het hoofd de ledematen sterkt. Daarom zegt de heilige Leo: „door Petrus wordt „de vastheid van allen beschermd, en de hulp der goddelijke „genade zoo geregeld, dat de vastheid, welke aan Petrus door „Christus verleend werd, door Petrus op de Apostelen wordt „overgedragen.”

Zoo pleiten derhalve 's Heeren eigen woorden, die wij beschouwden, voor de onfeilbaarheid van Petrus en zijne opvolgers.

Zien we thans, hoe die zelfde waarheid voortdurend door de Kerk geloofd en beleden werd.

2. De onfeilbaarheid van den Paus was steeds het geloof der Kerk; getuigenis hiervan geven ons de heilige Vaders en kerkelijke Schrijvers, de Kerkvergaderingen en de kerkelijke geschiedenis.

a) Ons bestek laat niet toe, ik zeg niet alle, maar slechts de voornaamste plaatsen der Kerkvaders, waaruit de onfeilbaarheid des Pausen blijkt, aan te halen; ik beperk mij tot enkelen.

Niemand moet het bevreemden, dat de getuigenissen der allereerste eeuwen na Christus zoo schielijk geteld zijn. Voor eerst toch zijn de christelijke oorkonden van die tijden uiterst

schaarsch, en ten andere brengt de aard der dingen mede, dat de Paus toen weinig als opperleeraar werd geraadpleegd. Het levend woord der Apostelen was nauwelijks weggestorven; hunne prediking lag der Kerk nog zoo versch in het geheugen, dat er geen redelijke twijfel ontstaan kon wat zij geleerd hadden, of elke twijfel voor 't minst al spoedig met zekerheid door de naaste moederkerk kon worden opgelost. Toch zien wij van de kerkelijke denkwijze omtrent den Paus als onfeilbaren regter in geloofsgeschillen, uit de tweede helft der tweede eeuw, een groot Kerkvader als getuige optreden, namelijk den h. *Ireneüs*, Bisschop van Lyon, leerling van den h. Polycarpus, die door den h. Apostel Joannes onderwezen was. Hij verwijst de kettters voornamelijk naar de apostolische Kerk van Rome en schrijft: „met deze Kerk (van Rome) toch moet, uithoofde van hare „hoogere magt, de geheele Kerk overeenstemmen, dat is, de „wijd en zijd verspreide geloovigen; in haar bleef altijd de „apostolische overlevering bewaard.” Indien nu de Bisschop van de Kerk van Rome, die tevens het hoofd is der geheele Kerk, in de geloofsleer feilbaar was, waarom zouden dan alle geloovigen verplicht zijn met hem overeen te stemmen; op wat wijze zou dan de onfeilbaarheid der gansche Kerk blijken? In de derde eeuw schrijft *Origenes* van den Paus: „zie, welke magt „en kracht deze rots heeft, op welke de Kerk van Christus „gebouwd is, dat de bepalingen, welke van daar uitgaan, zulk „eene kracht en waarde hebben, als had God zelf gesproken.” Kan de onfeilbaarheid van den Paus duidelijker worden uitgesproken, dan met deze woorden? Zou de Paus niet onfeilbaar zijn, als zijne beslissingen met de uitspraken van God zelve worden gelijk gesteld?

De h. *Cyprianus*, die eveneens in de derde eeuw leefde, schrijft van zekere ketters en scheurmakers aan Paus Cornelius: „zij durven nog wel sloop gaan, en naar de stad van Petrus, „naar de hoofdkerk (van Rome), waarvan de bisschoppelijke „eenheid is uitgegaan, brieven brengen van scheurmakers en „vreemden, zonder te bedenken, dat het daar Romeinen zijn, „wier geloof door den Apostel werd geprezen, die ontogankelij „moesten geacht worden voor wangeloof of ontrouw.” (Eph. 54.) En op eene andere plaats zegt dezelfde Heilige: „slechts daardoor ontstonden ketterijen, slechts daardoor scheur „ringen, dat men den Priester van God, den Allerhoogste, niet „gehoorzaamde, en aan den eenen Priester, die tegelijk regter „is in Gods plaats, niet dacht.” De h. *Cyprianus* duidt hier den Paus aan als den eenen Priester, die in de plaats van God regter is, en hij leidt de ketterijen daaruit af, dat men aan dezen regter zich niet onderwerpt. Als nu de Paus zijne uitspraken aangaande de christelijke leer als plaatsbekleeder

van God geeft, hoe zou hij dan kunnen dwalen? Zou hij, dwaling in plaats van waarheid verkondigende, niet een plaats-bekleeder van den leugengeest zijn? En ook, als men in ketterij valt, zoodra men zich niet aan de uitspraken des Pausen houdt, wat volgt hieruit, zoo niet dat de Paus altijd de ware leer verkondigt, bijgevolg onfeilbaar is?

Bekend is het woord van den h. *Augustinus*, den grooten Kerkleeraar uit de vierde eeuw: „Rome heeft gesproken, de „zaak is geëindigd.” Er kan, wil deze Heilige zeggen, geen strijd meer zijn omtrent datgene, wat waarheid en wat dwaling is; want de Paus, de onfeilbare regter in geloofsgeschillen, heeft uitspraak gedaan. De h. *Ambrosius* zegt: „waar Petrus „is, daar is de Kerk.” De naam „Petrus” duidt hier niet alleen den grooten Apostel aan, maar ook zijne opvolgers; derhalve, waar Petrus is, altijd voortlevende in zijne opvolgers, daar is ook de Kerk en het ware geloof. Vandaar dat dezelfde h. Bisschop zegt: „in alles wensch ik de Kerk van Rome te volgen.”

Toen er in het Oosten twist ontstaan was, rigtte *Hieronymus*, zeker willende gaan, zich tot Paus Damasus, hem smeekende, uitspraak te doen; hij meent — zoo schrijft hij — den Stoel van Petrus en het geloof van Rome, door den mond eens Apostels geroemd, te moeten raadplegen. „Bij u alleen wordt het erfdeel der „vaderen ongeschonden bewaard . . . gij zijt het licht der wereld.”

De h. *Petrus Chrysologus*, Bisschop van Ravenna, schrijft: „de gelukzalige Petrus, die op zijn eigen zetel én voortleeft én „regeert, schenkt aan degenen, die het zoeken, het ware geloof.”

De h. *Sophronius*, Patriarch van Jerusalem, de dwaling der Monotheliten ziende voortsliipen, zond den Priester Stephanus naar Rome, en sprak tot hem: „ga met spoed van het eene „uiteinde der wereld tot het andere, totdat gij aanlandt bij den „apostolischen Stoel, waar de grondslagen liggen der regtzinnige „leerstukken, . . . rust niet, maar houd aan met bidden en „smeeken, totdat zij met apostolische wijsheid de nieuw inge- „voerde leer volgens de canons hebben uitgeroeid.”

Dezelfde taal voeren alle Kerkvaders; zij allen erkennen in den Paus den stedehouder van Christus op aarde, den leeraar der gansche Kerk, den oppersten regter in geloofsgeschillen, aan wiens uitspraak allen, die van het ware geloof niet willen afdwalen, met hart en mond zich moeten onderwerpen.

Niet minder dan de Kerkleeraars getuigen ook de *Conciliën* voor de onfeilbaarheid van den Paus.

In de algemeene Kerkvergadering van Chalcedon in 451, waar 520 Bisschoppen tegenwoordig waren, werd een brief voorgelezen van Paus Leo den Groote, waarin de katholieke leer verklaard werd. Na de voorlezing riepen alle Bisschoppen als uit éenen mond: „dit is het geloof der Vaderen, dit is

„het geloof der Apostelen. Aldus gelooven wij allen... Petrus heeft door Leo gesproken.” In het zesde algemeene Concilie, te Constantinopel gehouden in het jaar 680, werd door alle Vaders een pauselijke brief onderschreven, waarin gezegd wordt: „nooit heeft de apostolische Kerk (van Rome) zich in iets van den weg der waarheid verwijderd. De geheele katholieke Kerk, alle algemeene Kerkvergaderingen hebben altijd hare leer, als die van den Prins der Apostelen aangenomen.” De achtste algemeene Kerkvergadering, in het jaar 869 in dezelfde stad gehouden, keurde eene geloofsbelijdenis goed, waarin onder anderen het volgende voorkomt: „in alles den apostolischen Stoel volgende en al zijne decreten onderteekenende, hoop ik altijd met u te blijven in eene zelfde gemeenschap, die des apostolischen Stoels, in wien de volkomene en ware hechtheid van de christelijke godsdienst berust.”

Hoe zou het nu mogelijk wezen, dat de Conciliën aldus spraken, dat zij dusdanige geloofsbelijdenissen goedkeurden, hoe konden zij beloven *alle* verklaringen des Pausen te onderschrijven, indien niet inderdaad de onfeilbaarheid van het opperhoofd der Kerk als eene zekere en aan allen bekende waarheid werd aangenomen? *)

Getuigenis voor het geloof aan de onfeilbaarheid van den Paus geeft ook de *kerkelijke geschiedenis*. Zij leert ons, dat de Bisschoppen, Priesters en leeken bij opkomende geloofsgeschillen ten allen tijde zich wendden tot den Paus, om door hem onderwezen te worden, wat als waarheid vastgehouden en als dwaling verworpen moest worden. Reeds ten tijde, dat de heilige Apostel Joannes nog leefde, rigtten de Christenen te Corinthe zich niet tot dezen, maar tot den heiligen Paus Clemens in Rome, om door hem bij de onder hen uitgebroken scheuringen onderwezen te worden en hulp te erlangen. Eveneens zonden de Christenen in Lyon den heiligen Ireneüs met een brief naar Paus Eleutherius, om zijne beslissing te vragen omtrent geloofsgeschillen. De h. Augustinus zond aan Paus Bonifacius zijn geschrift tegen de Pelagianen om het te onderzoeken, en verzekerde te voren, dat hij zich gaarne aan alle verbeteringen wilde onderwerpen. Dergelijke voorbeelden levert de kerkelijke geschiedenis van alle eeuwen bij menigte.

Eveneens leert zij, dat de Pausen immer uitspraak deden in geloofszaken en voor hunne beslissingen van alle geloovigen opregte onderwerping gevorderd hebben. De Pausen vroegen

*) Zich aansluitende aan de overlevering der katholieke Kerk, leerden in 1865 ook onze hoogwaardige Bisschoppen: „wij houden „zonder eenigen twijfel, dat zijn leeraarschap (van den Paus) onfeilbaar „is in alles, wat geloof en zeden betreft.” (Conc. Ultr. p. 31.)

niet eerst de goedkeuring der Bisschoppen, en wachtten niet, totdat deze hunne toestemming hadden gegeven, maar verboden onder de strengste kerkelijke straffen allen en een ieder, in 't vervolg leeringen voor te dragen, welke zij als dwaling of ketterij verworpen hadden. Deze handelwijze van den roomschen Stoel werd steeds door alle katholieke Bisschoppen als regt en billijk erkend. Degenen, wier leer door de Pausen veroordeeld was, werden terstond als dwaalleeraars beschouwd, zonder dat iemand zich daartegen verzette. Wanneer nu van den eenen kant de geloovigen zich bij den apostolischen Stoel voegden, om zijne beslissing in geloofsvragen te vernemen en zich daaraan volkomen onderwierpen, en als van den anderen kant de heilige Stoel zelf zulke uitspraken gaf en streng aller onderwerping eischte, wat volgt hieruit anders, dan dat men de onfeilbaarheid van den Paus geloofd heeft? Waarom zouden de geloovigen zich tot den Paus gewend of zich aan zijne beslissingen onderworpen hebben, als zij van meening waren geweest, dat hij kon dwalen?

De geschiedenis getuigt ook, dat er vaak eeuwen voorbij gingen, voordat er eene Kerkvergadering gehouden werd, en dat de Pausen de geschillen omtrent de geloofs- en zedeleer eigenmagtig en onherroepelijk uitmaakten. In de eerste drie eeuwen was er geen Concilie; over het niet geringe aantal dwalingen, die toen reeds het hoofd opstaken, sprak de Paus alleen het oordeel uit en stelde vast, wat door de Christenwereld moest geloofd worden. Sinds het laatste algemeene Concilie van Trente tot nu zijn weder meer dan driehonderd jaren vervlogen. Hoevele dwalingen tegen de christelijke geloofs- en zedeleer zijn ook in dien tijd te voorschijn getreden! Ook deze heeft de apostolische Stoel veroordeeld. Het houden van algemeene Kerkvergaderingen is in 't algemeen eene moeilijke zaak, en dikwerf gaan er eeuwen voorbij, eer een Concilie tot stand kan komen. Was er in de Kerk buiten een algemeen Concilie geen onfeilbare regter in geloofszaken, in welk een droevigen toestand zouden dan de geloovigen zich bevinden? Bij ontstane geloofsgeschillen zouden zij niet weten, wien en wat zij te gelooven hebben, zij zouden moeten voortleven in de pijnlijkste onzekerheid, of zij het ware geloof nog hebben of niet. Zulk een toestand kan onze goddelijke Heiland echter onmogelijk gewild hebben. Wij komen derhalve noodzakelijk tot het besluit, dat er ook behalve de algemeene Conciliën iemand moet zijn, die de gave der onfeilbaarheid bezit. En wie kan dit anders zijn, dan de Paus, wien Christus tot opperhoofd zijner Kerk gesteld heeft?

Volgens het getuigenis der geschiedenis eindelijk worden zelfs de besluiten der Conciliën eerst als verpligtend en wettig aan-

genomen, nadat de pauselijke goedkeuring en bevestiging verkregen is. Wat volgt hieruit, als de Paus zou kunnen dwalen, als hij niet onfeilbaar was? Voorzeker dit, dat hij ook valsche beslissingen van eene Kerkvergadering zou kunnen goedkeuren, want Conciliën, welke slechts uit Bisschoppen bestaan, kunnen dwalen en hebben soms gedwaald, zooals de geschiedenis ons leert. Dit was bijv. het geval met het Concilie van Constantinopel in het jaar 754, hetwelk 338 Bisschoppen bijwoonden, en door Paus Stephanus III verworpen werd. Als de Paus valsche bepalingen van een Concilie kon bevestigen, dan zou de gansche Kerk in dwaling gebragt worden, de geest der waarheid uit haar wijken, en zij ophouden de Kerk van Christus te zijn. Dewijl dit echter nimmer mogelijk is, ziet een ieder in, dat de Paus onfeilbaar moet wezen.

Men heeft gezegd: „waartoe nog Conciliën, als de Paus „alleen reeds onfeilbaar is?” Ik antwoord: Conciliën zijn voorzeker niet volstrekt noodzakelijk en kunnen het niet zijn, wijl zij, zooals reeds werd aangemerkt, soms eeuwen lang niet mogelijk zijn. De Kerk staat reeds straks 19 eeuwen, telt evenwel niet meer dan 18 algemeene Kerkvergaderingen, ofschoon er zeer dikwijls in geloofsvragen uitspraak moest gedaan worden, die door den Paus gegeven werd. Dan ofschoon algemeene Conciliën niet volstrekt noodzakelijk zijn, mogen zij toch niet als doelloos beschouwd worden. Immers al kan de Paus onfeilbare uitspraak doen aangaande de geloofs- en zedeleer, toch hebben die uitspraken grooter gewigt, en den geest van tegenspraak is alle uitvlugt ontnomen, wanneer de gansche Kerk als uit éénen mond spreekt. Vervolgens kan ook een grooter gevolg van de gemaakte verordeningen verwacht worden. De Bisschoppen, die op het Concilie aanwezig waren, kunnen met meer omzigtigheid en kennis de besluiten in 't leven invoeren, dan wanneer deze hun enkel door Rome waren toegezonden. Vandaar dat men het van oudsher heeft goedgevonden, in zekere gevallen Conciliën te houden. Reeds de Apostelen, die toch allen onfeilbaar waren, maakten er een begin mede, daar zij in een Concilie te Jerusalem over de verbindtenis der wet van Mozes gemeenschappelijk uitspraak deden.

De geloofswaarheid van 's Pausen onfeilbaarheid is derhalve zoo oud als de Kerk zelve; want, gelijk wij gezien hebben, Jesus Christus, onze aanbiddelijke Verlosser, heeft ze, naar het woord der h. Evangeliën, herhaaldelijk en duidelijk uitgesproken, en de Christenen van alle eeuwen hebben ze vol geloof aangenomen; zij hebben de bepalingen van den apostolischen Stoel immer als in geweten verplichtend erkend en zich daaraan met hart en mond onderworpen. De Bisschoppen, op

het Vatikaansche Concilie de onfeilbaarheid van den Paus als leerstuk uitsprekende, hebben derhalve geene nieuwe leer verkondigd, maar alleen eene waarheid, welke Christus geleerd en alle Christenen van oudsher geloofd hebben, als dogma verklaard en te gelooven voorgeschreven. Was deze waarheid tot dusverre niet plegtig als leerstuk uitgesproken, zij werd toch geloofd gelijk vele andere waarheden des geloofs, bijv. die van de godheid van Christus, van zijne twee naturen in éénen persoon, van zijne waarachtige tegenwoordigheid in het allerheiligste Sacrament onder de gedaanten van brood en wijn, van het zevental der Sacramenten, van het bestaan van het vagevuur, enz., welke waarheden eveneens eeuwen lang niet als leerstukken uitgesproken waren, maar niettemin door alle Katholieken geloofd werden. Geloofswaarheden worden alleen dan plegtig als dogma's uitgesproken, wanneer daartoe eene bijzondere aanleiding bestaat, vooral wanneer dwalingen zich tegen de waarheid verheffen. En ziet, juist om die reden is de door de Kerk altijd beleden waarheid, dat de Paus onfeilbaar is, door de Vatikaansche Kerkvergadering als leerstuk verklaard geworden. Nimmer werden er zoovele dwaalleeringen tegen de christelijke geloofs- en zedeleer ontsponnen en verspreid, als juist in onze dagen. Kon de Paus niet als onfeilbare regter die dwalingen veroordeelen, men zou voortgaan ze te verkondigen, zeggende: „wij hebben ons aan „zijne uitspraken niet te onderwerpen.” Daarenboven wordt thans een geweldige strijd tegen den apostolischen Stoel gevoerd; velen en zelfs sommigen, die zich Katholieken heeten, willen van den Paus niet weten, zijne magt om te leeren en de Kerk te besturen niet meer erkennen. Daarom was het noodzakelijk, dat het Vatikaansche Concilie de oude leer over de geestelijke magt des Pausen in het daglicht stelde en in 't bijzonder over de pauselijke onfeilbaarheid uitspraak deed. Nu kan het onkruid niet langer onder de tarwe voortwoekeren; niemand kan aan de uitspraken van den Paus gehoorzaamheid weigeren en tevens beweren, dat hij evenwel Katholiek is, want het Concilie heeft plegtig verklaard en als dogma vastgesteld, dat de Paus onfeilbaar is, wanneer hij, het ambt van herder en leeraar aller Christenen vervullende, met zijn hoogst apostolisch gezag de leer over geloof en zeden door de geheele Kerk te houden verklaart; het Concilie heeft over een ieder, die dit leerstuk niet aanneemt, den ban uitgesproken. Het gevolg van deze uitspraak der Kerkvergadering is, dat allen, die de onfeilbaarheid van den Paus niet erkennen, daardoor ophouden Katholieken te zijn, alle genaden en heilsmiddelen der Kerk moeten derven, en, als zij in hunne ongehoorzaamheid volharden, een eeuwig ongeluk te gemoet snellen.

Zorgt alzoo, dat gij niet wankelt in het geloof. Laat u door goddeloozen en vrijdenkers niet op een dwaalspoor leiden. Houdt u aan uwen geestelijken herder, den Paus, en de met hem vereenigde Bisschoppen en Priesters, door wie uwe heilige Moeder, de Kerk, de ware, goddelijke leer altijd verkondigt; neemt geloovig aan en doet alles, wat zij u voorschrijven, opdat gij eenmaal als goede, trouwe Katholieken genade moogt vinden bij Jesus Christus, den Stichter onzer Kerk.

IMPRIMATUR.

ULTRAJ. 30 Dec. 1872.

J. H. WENSING
Emer. Prof. Libr. Censor.